

Koncepcja Smart Village dla Wsi Wilków

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Koncepcja Smart Village opracowana przez Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowie, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Grant realizowany jest w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność wdrażanej przez Lokalną Grupę Działania „Owocowy Szlak”

MAJ 2024

Spis treści:

Wstęp	2
Rozdział I	3
1.1 Główne cechy obszaru	3
1.1.2 Lokalizacja i charakterystyka	3
1.1.3 Ludność. Struktura społeczna	6
1.1.4 Zatrudnienie i działalność gospodarcza	8
1.1.5 Infrastruktura techniczna	10
1.1.6 Kultura	10
1.1.7 Historia i zabytki	11
1.2 Potencjał organizacyjny	14
Rozdział II	16
2.1 Udział społeczności lokalnej w opracowaniu koncepcji	16
2.2 Plan włączenia społeczności lokalnej we wdrażanie koncepcji	21
Rozdział III Analiza obszaru wdrażania koncepcji	21
3.1 Analiza SWOT	21
3.2 Główne wyzwania	25
3.3 Główne szanse rozwojowe	25
Rozdział IV Logika interwencji	26
4.1 Cele i działania	26

Wstęp

Punktem wyjścia dla idei smart village jest inteligencja- inteligencja społeczna czyli zdolność rozumienia relacji i powiązań międzyludzkich, umiejętność kierowania i zarządzania członkami zbiorowości i zdolność do rozumienia relacji zachodzących między nimi a co najważniejsze ich potrzeb oraz takiego ingerowania w te zależności aby dana społeczność odniosła z tego maksimum korzyści. W epicentrum tej idei znajduje się człowiek- jego potrzeby, możliwości , cele i dopiero do tych możemy dobierać odpowiednie technologie, środki i metody ich realizacji. Smart village jest odpowiedzią na potrzeby małych społeczności- ale ta odpowiedź w każdym przypadku będzie inna, tak jak różne są społeczności oraz ludzie którzy je tworzą i będzie zależna od wielu indywidualnych uwarunkowań-struktury społecznej, położenia, profilu działalności, itp. Kluczem do stworzenia Inteligentnej Wsi jest edukacja jej mieszkańców, nauczanie ich radzenia sobie z problemami, umiejętność wyboru odpowiednich dla siebie rozwiązań oraz ich efektywnego wdrażania z pożytkiem dla nich ich otoczenia, umiejętność komunikowania się.

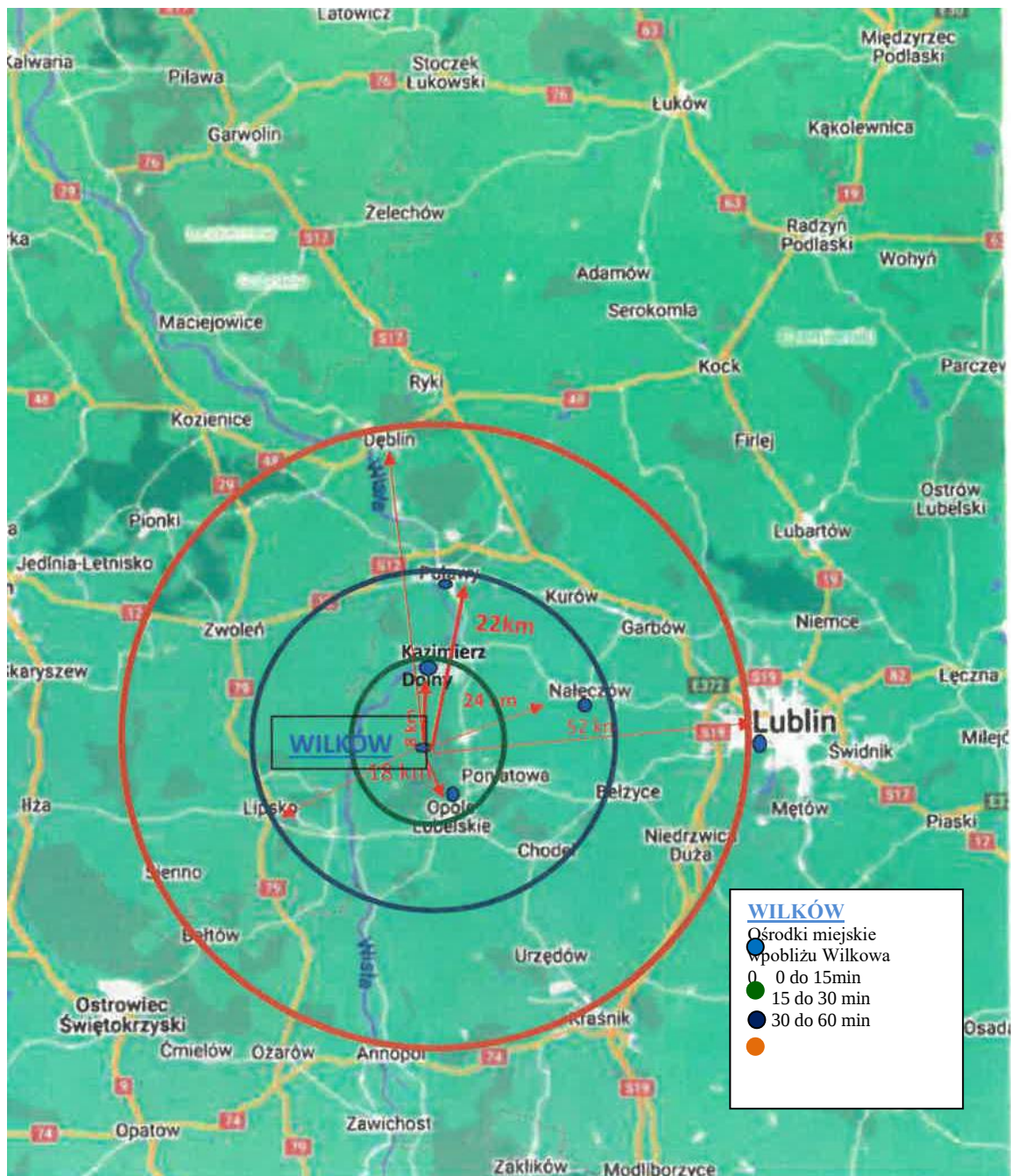
Motywowanie mieszkańców do poznawania i wdrażania nowych technologii, innowacyjnych urządzeń i metod postępowania. Poprawa jakości komunikowania się, podnoszenie wiedzy w zakresie najnowszych osiągnięć w różnych dziedzinach wiedzy(jak chociażby informatyka, telekomunikacja, komunikacja, automatyzacja, robotyzacja, nowe technologie pozyskiwania energii itp.) a w konsekwencji poprawa jakości życia, wydajności i efektywności pracy, lepszych plonów.

Efektem ma być poprawa jakości życia, zniwelowanie, a tam gdzie to możliwe całkowite zniesienie różnic społecznych i ekonomicznych.

Pierwszy krok to zintegrowanie społeczności naszej wioski i właściwe rozpoznanie jej potrzeb i zdiagnozowanie problemów. Narzędziem służącym integracji w naszym przypadku będzie Internet-utworzymy grupę na Facebooku , która będzie środkiem komunikacji, ogłaszania informacji, zasięgania opinii, konsultacji społecznych. Efektem wyjścia z inicjatywą , nawiązania kontaktów między mieszkańcami będą konkretne pomysły i koncepcje, które będziemy analizować i wdrażać oraz poszukiwać wiadomości, inspiracji, źródeł finansowania do czego również przydatny będzie Internet.

się liczne sklepy spożywcze, przemysłowe, pralnia, stacja kontroli pojazdów, bank, skup owoców. Placówka Poczty Polskiej, paczkomat, apteka. Wilków jest również siedzibą parafii, tu znajduje się zabytkowy Kościół i cmentarz parafialny. Dość dobrze jest rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna- przy szkole podstawowej znajduje się plac zabaw dla dzieci i boisko szkolne, przy siedzibie klubu sportowego jest boisko do piłki nożnej, w tym roku ukończona zostanie budowa placu zabaw, boiska do gry w siatkówkę, przy siedzibie KGW w Wilkowie znajduje się siłownia. Ciekawym obiektem jest stara, zabytkowa remiza strażacka która wymaga remontu. Miejscowość stanowi centrum gminy i tu w głównej mierze koncentruje się jej życie społeczne i kulturalne. Większość mieszkańców Wilkowa zamieszkuje w domach jednorodzinnych.

Miejscowość położona jest przy drodze powiatowej okoliczna infrastruktura drogowa jest dobrze rozwinięta. Większe ośrodki miejskie w okolicy Wilkowa- Opole Lubelskie-odległość-20km., Kazimierz Dolny - odległość 12 km., Puławy-27km, Nałęczów-28km, Dęblin-50 km., Lipsko-30km. Od Lublina Wilków jest oddalony o około 70km. W niedalekiej odległości od Wilkowa znajduje się droga wojewódzka nr 747 łącząca Lublin z Iłżą i przebiegająca przez most w Kamieniu łączący dwa brzegi Wisły. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Puławach. W niedalekiej odległości od Wilkowa znajduje się droga wojewódzka nr 747 łącząca Lublin z Iłżą i przebiegająca przez most w Kamieniu łączący dwa brzegi Wisły. Stosunkowo blisko-w Puławach znajduje się stacja kolejowa.

Mapa 2. Większe ośrodki miejskie w okolicy Wilkowa z zaznaczonymi odległościami i czasem dojazdu.

Niewątpliwym atutem Wilkowa jest to iż jest on siedzibą władz gminy oraz ośrodkiem gospodarczym, edukacyjnym, kulturalnym , skupiskiem podmiotów gospodarczych które oddziałuje na obszar i ludność całej gminy. Wilków posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg gminnych, przystanki autobusowe co ułatwia komunikację.

1.1.3 Ludność. Struktura społeczna

Wilków jest najmniejszą pod względem liczby mieszkańców siedzibą gminy województwa lubelskiego, liczącą 146 mieszkańców -w tym 71 kobiet i 75 mężczyzn. Dostępne dane statystyczne pochodzące ze z powszechnego spisu ludności w 2021 opisujące gminę Wilków pozwalają nam zobrazować również sytuację samego Wilkowa w tym względzie. Struktura wieku przedstawia się następująco 60,8% mieszkańców gminy Wilków jest w wieku produkcyjnym, 15,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 14,7%. W ostatnich latach w Wilkowie liczba mieszkańców utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie.

Płeć	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Kobiety	72	74	70	71
Mężczyźni	74	74	72	75
Ogółem	146	148	142	146

Tabela 1. Liczba mieszkańców Wilkowa z podziałem na kobiety i mężczyzn na przestrzeni ostatnich czterech lat.

Ludność Wilkowa stanowi 3,4% ludności całej gminy Wilków. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Wilków zawarli w 2021 roku 20 małżeństw, co odpowiada 4,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,5% mieszkańców gminy Wilków jest stanu wolnego, 57,9% żyje w małżeństwie, 2,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,2% to wdowy/wdowcy.

Gmina Wilków ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -43. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -9,95 na 1000 mieszkańców gminy Wilków. W 2021 roku urodziło się 32 dzieci, w tym 50 % dziewczynek i 50 % Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,47 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2021 roku zarejestrowano 20 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 50 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Wilków -30.

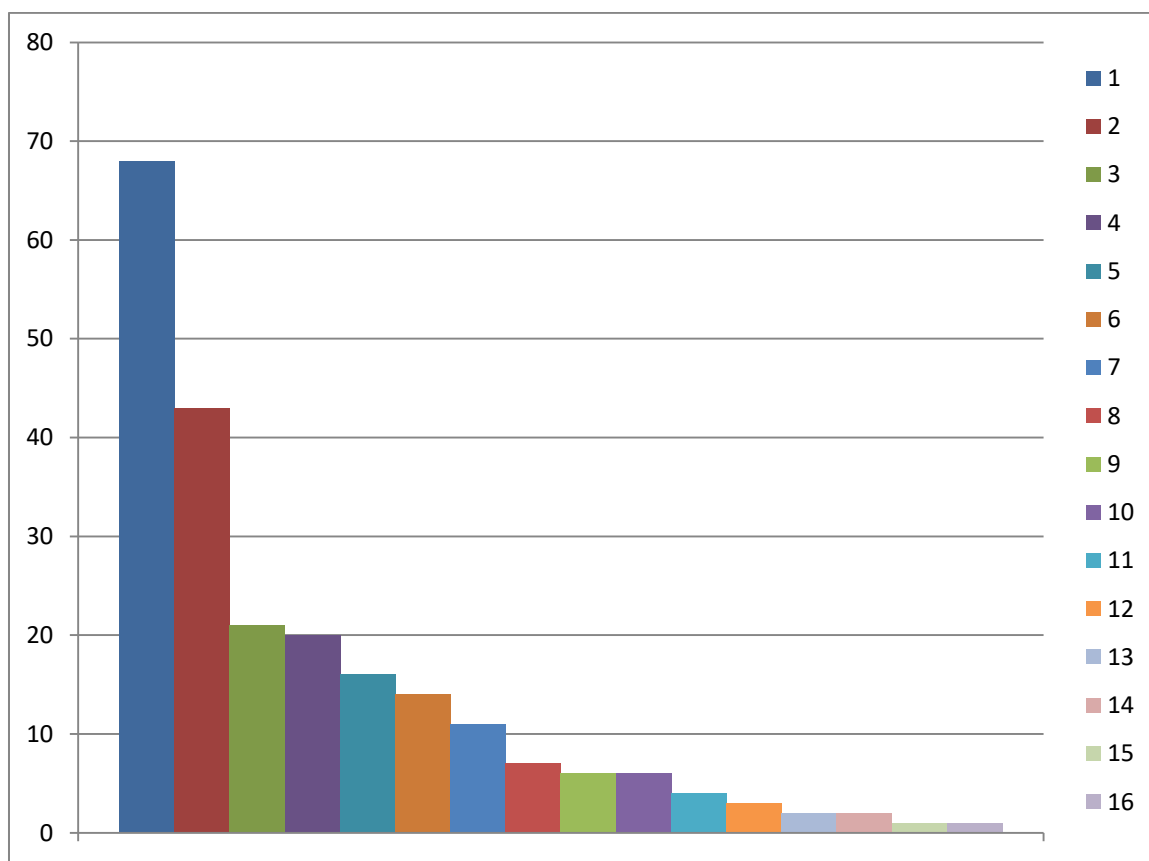
Zdjęcie 1. Chmielnik.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,2% wykształcenie policealne, 11,3% średnie ogólnokształcące, a 17,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,2% mieszkańców gminy Wilków, gimnazjalnym 5,4%, natomiast 26,1% podstawowym ukończonym. 2,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa lubelskiego mieszkańcy gminy Wilków mają niższy poziom wykształcenia.

1.1.4 Zatrudnienie i działalność gospodarcza

Większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa, główne uprawy to sady, owoce miękkie i chmiel, chociaż ogólną tendencją jest poszukiwanie zatrudnienia poza rolnictwem. Rynek pracy, możliwość znalezienia zatrudnienia to jedno z najważniejszych czynników rzutujących na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność obszaru. Według danych GUS w gminie Wilków na 1000 mieszkańców pracuje poza własnym gospodarstwem rolnym 87 osób 52,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,1% mężczyźni. Bezrobocie zarejestrowane w gminie Wilków wynosiło w 2021 roku 6,3% (6,6% wśród kobiet i 6,1% wśród mężczyzn). 67,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wilków pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 10,7% w przemyśle i budownictwie, a 6,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). W gminie Wilków w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 290 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 225 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 31 nowych podmiotów, a 10 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Wykres 1. Przewarżające rodzaje działalności gospodarczej na terenie gminy Wilków w 2021 roku.

1-Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

2-Budownictwo

3-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

4- Przetwórstwo przemysłowe

5- Transport i gospodarka magazynowa

6- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

7- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

8-Informacja i komunikacja

9-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

10-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

11-Edukacja

12-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

13-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

14. Działalność związana obsługą rynku nieruchomości

15-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

16-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Wilków najwięcej (8) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (282) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 7,9% (23) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 24,5% (71)

podmiotów, a 67,6% (196) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Wilków najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów (30.2%) oraz budownictwo (19.1%).

1.1.5 Infrastruktura techniczna

Jakość i dostępność infrastruktury to również ważny czynnik rzutujący na atrakcyjność danego miejsca. Mieszkańcy Wilkowa mają dostęp do sieci energetycznej, wodociągowej, Internetu. Wielu mieszkańców korzysta z odnawialnych źródeł energii-głównie instalacji solarnych i fotowoltaicznych zainstalowanych w ramach dofinansowania w którym partycypowała gmina Wilków. Brak sieci gazowej oraz kanalizacyjnej. Gospodarstwa domowe są wyposażone w bezodpływowe zbiorniki na nieczystości lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Większość mieszkańców Wilkowa ma dostęp do Internetu.

1.1.6 Kultura

Jako że Wilków jest siedzibą władz gminy stanowi on centrum gminnego życia kulturalnego, Tutaj w większości organizowane są ważne wydarzenia kulturalne, imprezy plenerowe, obchody uroczystości państwowych, rocznic. Kultura jest czynnikiem wpływającym na podniesienie poziomu życia mieszkańców, promocję regionu, integrację, rozwój. Działalność kulturalna na terenie Wilkowa to domena Gminnej Biblioteki Publicznej, która pełni funkcję domu kultury. Podstawowym zadaniem biblioteki jest zaspokajanie potrzeb oświatowych i czytelniczych. Realizowane przedsięwzięcia wpływają na stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju mieszkańców poprzez udział w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych. Zadaniem biblioteki jest ułatwienie dostępu do kultury i sztuki poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych oraz podtrzymywanie tradycji kulturowej regionu. Biblioteka organizuje szereg wydarzeń kulturalnych- imprezy plenerowe , koncerty, teatrzyki dla dzieci, konkursy, prelekcje, turnieje warcabowe, warsztaty tworzenia pajaków na ścianę, kiermasze świąteczne. Przy bibliotece funkcjonuje grupa taneczna i grupa akrobatyczna do których należą dzieci ze szkół podstawowych, prowadzone są zajęcia z języka angielskiego, tańca, akrobatyki. Łącznie w 2023 roku biblioteka w Wilkowie zorganizowała 31 wydarzeń o charakterze kulturalnym dedykowanym dzieciom i młodzieży Działalność kulturalną prowadzą również Stowarzyszenie Klub Seniora oraz Koło Gospodyń Wiejskich, które współpracują w tym zakresie z biblioteką ale również realizują samodzielnie wiele ciekawych przedsięwzięć- Piknik Floriański, festyny , pogadanki i warsztaty kulinarne dla dzieci.

Zdjęcie 2. Budynek nowej remizy- siedziba OSP, KGW i GBP w Wilkowie.

1.1.7 Historia i zabytki.

Pierwsza zachowana wzmianka o Wilkowie z 1325 roku pochodzi z Acta Camerae Apostolicae i dotyczy kościoła parafialnego po wezwaniu św. Floriana i św. Urszuli. W 1625 roku Wojciech Głuski ówczesny właściciel Wilkowa ufundował nowy, murowany Kościół. Przy kościele istniała szkoła parafialna i przytułek dla ubogich. W roku 1723 z fundacji Michała i Franciszka Polanowskich dobudowano kaplicę Różańcową od strony północnej. Po pożarze kościoła i zabudowań plebańskich w 1740 r., w 1774 r. wzniesiono nową plebanie, zaś kościół odbudowano i ponownie konsekrowano w 1781 r. Powodzie od zawsze trapiły Wilków. Jeden z większych wylewów Wisły nastąpił w 1833 r. Zniszczył on również kościół. Częste powodzie wymagały nieustannych napraw kościoła i budynków plebańskich, przez co pozostawały one długo w złym stanie. W roku 1848 budynki parafialne uległy całkowitemu zniszczeniu, wobec czego proboszcz zamierzał opuścić parafię. Niezbędne roboty budowlane wykonano dopiero w 2 poł. XIX w. W 1876 r. rozbudowano nawę o trzy przęsła w kierunku zachodnim, podwyższono kościół, wykonano murowany chór i nową fasadę. Zastąpiono drewniane podłogi posadzkami z piaskowca kunowskiego. W roku 1918 została wybudowana zakrystia i plebania. Kościół w Wilkowie stanowi jeden z elementów Szlaku Renesansu Lubelskiego- jest to szlak stworzony przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną w maju 2013 roku w celu promocji dziedzictwa architektury regionu lubelskiego i renesansu. Szlak łączy 42 zabytkowe obiekty, głównie sakralne, posiadające wyraźne cechy

charakterystyczne dla renesansu lubelskiego.. Na trasie szlaku znajduje się 250 tablic drogowych w języku polskim i angielskim informujących o przebiegu szlaku.

Zdjęcie 3. Zabytkowy Kościół w Wilkowie.

Warunki terenowe jakie panowały tutaj przed tysiącami lat zachęcały myśliwych i rolników do osiedlania się nad brzegami Wisły i Chodelki. W VI i IX w. Mieszkało tu plemię Lędzian, resztki ich grodzisk odkryto w Żmijowiskach, Kłodnicy, Dobrem, Podgórzu, Zagłobie.

W XII w. osiedliły się w tych okolicach drobne rycerskie rody, których zadaniem było bronić przeprawy na Wiśle i dawać pierwszy odpór najeźdźcom ze wschodu. Pamięć tych najazdów pozostała w licznych legendach, (o wsi Dobrze, o Wilku) oraz nazwach miejscowości, np. Zastów to niegdysiejszy Zaszczytów. Wiek XII i XIII to okres intensywnego osadnictwa, w rozwoju którego bardzo istotną rolę odegrały rody: Awdańców, Toporzyków i Grafitów. Syńcowie, Ostrowscy, Choteccy, Głuscy, Działyńscy, Sierakowscy, Duninowie i Lubomirscy, byli poprzez stulecia właścicielami lub dzierżawcami wsi zlokalizowanych w obszarze dzisiejszej gminy. Prawdopodobnie od rodowego imienia Awdańców Wilk, pochodzi nazwa dzisiejszego Wilkowa.

W XVII w. ukształtowały się tu dwa klucze majątkowe: polanowski i szczekarkowski, związane z rodzinami Kleniewskich i Polanowskich. Rody te przetrwały na tym terenie aż do czasów przejścia ich majątków przez władzę Ludową w 1944 r.

Do dzisiaj zachowało się tylko kilka obiektów. Poza kościołem na uwagę zasługuje neoklasycystyczna kaplica w Polanówce, pozostałości dziewiętnastowiecznej zabudowy w siedzibie gminy Wilkowie - dawny areszt gminny (obecnie siedziba GOPS), karczma - zajazd "Powiślak", obecny dom parafialny i remiza strażacka. Są też pozostałości obiektów podworskich, należących do rodziny Kleniewskich: zniekształcony poprzez liczne przebudowy pałacyk i całkowicie zniszczony park.

Kolejnym zabytkowym obiektem na terenie Wilkowa jest stara remiza strażacka z 1915 roku, która wymaga renowacji.

Zdjęcie 4. Budynek starej remizy strażackiej.

W maju 2010 roku gminę nawiedziła powódź w wyniku której pod wodą znalazło się 90% powierzchni gminy- cała infrastruktura, budynki, uprawy zostały uszkodzone. Klęska i konieczność odbudowy zastopowało rozwój gminy i Wilkowa zamiast rozwijać nowe inwestycje, przez kolejnych kilka lat trzeba było skupić się na odrabianiu strat i remontowaniu uszkodzonych obiektów.

Zdjęcie 5. Kościół w Wilkowie podczas powodzi w 2010 roku.

1.2 Potencjał organizacyjny

W ramach tworzenia koncepcji SV dla Wilkowa nawiązane zostało partnerstwo pomiędzy Kołem Gospodyń Wiejskich w Wilkowie a sołtysem Wilkowa, Radą Sołecką, dziesięcioma mieszkańcami, Gminną Biblioteką publiczną w Wilkowie, Gminą Wilków, Ochotniczą Strażą Pożarną w Wilkowie.

Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowie powstało w 2019r. W chwili założenia koło liczyło 15 osób zaś w chwili obecnej rozrosło się do 41 członkiń. Organizacja angażuje się w życie społeczne i kulturalne gminy Wilków bierze udział w wydarzeniach przez nią organizowanych, współpracując w tym zakresie z pozostałymi podmiotami działającymi na terenie gminy. KGW stara się podejmować własne inicjatywy- warsztaty dla dzieci i seniorów, realizacja grantów, imprez plenerowych, spotkań służących kultywowaniu tradycji i obyczajów naszego regionu. Siedziba KGW mieści się na parterze budynku nowej remizy w Wilkowie gdzie oprócz koła swoją siedzibę ma również OSP i Gminna Biblioteka Publiczna.

Zdjęcie 6. Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowie.

Ochotnicza Straż Pożarna powstała w 1888 roku i działa nieprzerwanie aż do dziś. Zrzesza 37 druhów, którzy realizują cele do jakich straż została powołana-udzielanie pomocy, udział w akcjach, zawodach oraz włączają się w przedsięwzięcia realizowane przez gminę, KGW, Gminną Bibliotekę Publiczną w Wilkowie np. Piknik Floriański, szkolenia dla dzieci z zakresu pierwszej pomocy.

Gmina Wilków jest gminą wiejską o powierzchni 77,9 kilometrów kwadratowych, znajdującą się na terenie powiatu opolskiego w województwie lubelskim nad rzeką Wisłą. Gmina stanowi 9,98% oraz zamieszkuje ją 7,1% ludności całego powiatu. Powierzchni powiatu. Na obszarze gminy znajduje 26 sołectw. średnia gęstość zaludnienia na terenie gminy to 58 osób na kilometr kwadratowy. Gmina Wilków istnieje od 1954 roku (wcześniej była to gmina Szczekarków).

Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowie została utworzona w 2001 roku w miejsce istniejącego dotychczas Gminnego Ośrodka Kultury. Pełni ona nie tylko rolę jedyne go ośrodka czytelniczego (poza bibliotekami szkolnymi) ale również funkcję ośrodka kultury, organizującego życie kulturalne mieszkańców.

Rada Sołecka Wilkowa składa się z trzech osób i pełni funkcję organu doradczego oraz kontrolnego względem sołtysa.

Sołtys Wilkowa, od 1990 roku w Polsce jest organem wykonawczym sołectwa zaś organem nadrzędnym wobec sołtysa jest wójt. Sołtys pełni funkcję łącznika między urzędem gminy a mieszkańcami.

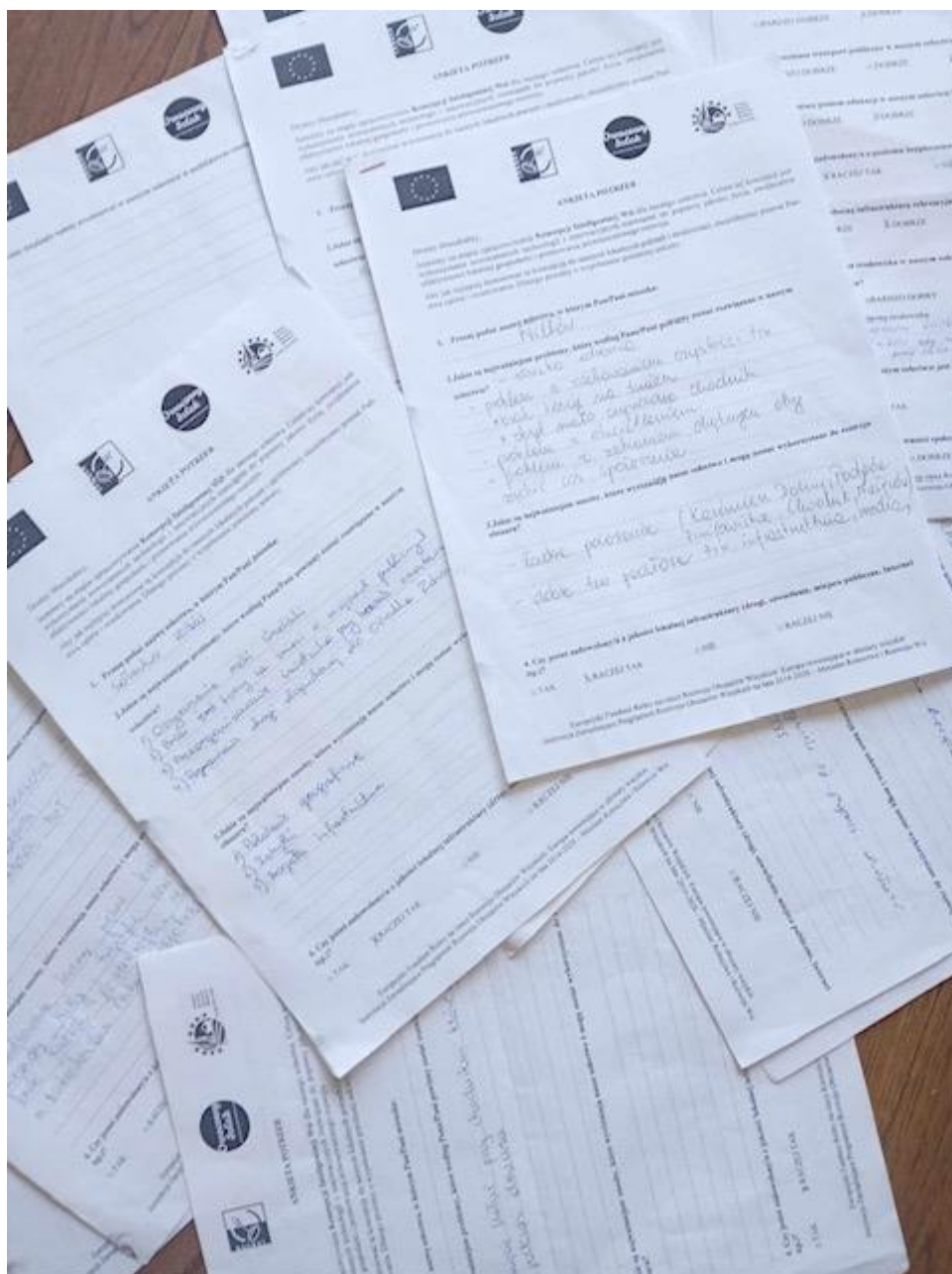
Mieszkańcy będą jednocześnie współtwórcami i beneficjentami koncepcji smart village.

Mieszkańcy zaangażowali się w proces tworzenia koncepcji poprzez udział w ankiecie w której mogli wskazać jakie są ich potrzeby i oczekiwania, co chcieliby zmienić oraz poprzez udział w spotkaniach w celu wypracowania koncepcji. Zadaniem Sołtysa i Rady Sołectkiej było włączenie się w przedsięwzięcie od strony organizacyjnej- poinformowanie Mieszkańców o planach tworzenia koncepcji SV, zapoznanie ich z ideą Smart Village i tym w jaki sposób może ona wpływać na poprawę jakości życia, zorganizowanie spotkań. Zadaniem organizacji- KGW, OSP było koordynowanie procesu tworzenia koncepcji, wyłonienie grupy roboczej, ustalenie harmonogramu działań, sposobu włączenia mieszkańców w proces tworzenia koncepcji. Gmina Wilków i gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowie uczestniczyły w tworzeniu koncepcji poprzez merytoryczną pomoc w jej opracowaniu, udostępnianie i pomoc w pozyskiwaniu danych niezbędnych do opracowania koncepcji. Wszystkie wymienione podmioty brały udział w przygotowaniu uproszczonej analizy SWOT, określeniu celów i potencjałów rozwojowych, opracowaniu listy działań(projektów) służących realizacji koncepcji co w efekcie wpłynęło na opracowanie treści koncepcji w oparciu o wyartykułowane w ankiecie wypełnionej przez Mieszkańców potrzeby, pomysły na zmiany.

ROZDZIAŁ II

2.1 Udział społeczności lokalnej w opracowaniu koncepcji

Pierwszym etapem było zorganizowanie spotkania informacyjnego z mieszkańcami przez sołtysa(puszczona została kartka z informacją o dacie i miejscu spotkania oraz rozwieszone zostały ogłoszenia). Podczas pierwszego spotkania uczestnicy zostali zapoznani z ideą Smart Villages, poinformowani o planach tworzenia koncepcji dla sołectwa Wilków, oraz poproszeni o wzięcie udziału w tworzeniu koncepcji -poprzez udział w ankiecie i kolejnych spotkaniach w celu napisania koncepcji. Wszyscy Mieszkańcy obecni na zebraniu zadeklarowali chęć wzięcia udziału w ankiecie i kolejnych spotkaniach. Rozdane zostały ankiety, które Mieszkańcy mieli wypełnić w domu i przynieść ze sobą na kolejne spotkanie. Był to bardzo ważny element prac nad koncepcją służący określeniu lokalnych zasobów oraz problemów. Ankieta została przeprowadzona w dniach 05.04.2024-20.04.2024, a jej wyniki były punktem wyjścia do dalszych prac nad koncepcją.

Zdjęcie 7. Ankiety Smart Village.

Większość osób biorących udział w badaniu stanowiły kobiety- 76%. Jeśli chodzi strukturę wiekową i zajęcie to największą grupą uczestników były osoby czynne zawodowo- 71%, emeryci- 26% ankietowanych zaś pozostała grupa- osoby uczące się to zaledwie 3% ankietowanych. Ankietowani mieli wskazać najważniejsze problemy, zasoby oraz ocenić ilość wydarzeń kulturalnych, jakość infrastruktury (drogi, oświetlenie ,itp.), usługi publicznych, transport publiczny, poziom edukacji, bezpieczeństwo, infrastrukturę sportową, kulturalną, rekreacyjną, stan środowiska, ilość przedsięwzięć kulturalnych, poziom aktywności społecznej i zaproponować zmiany. Ankieta zawierała trzy pytania otwarte dotyczące problemów, zasobów i proponowanych działań. Wśród najczęściej wskazywanych

problemów pojawiły się: brak oświetlenia całej miejscowości-82% według ankietowanych, brak parkingu przy ośrodku zdrowia - według 78% ankietowanych, zanik więzi społecznych- według 71% ankietowanych, brak kanalizacji- według 67% ankietowanych, problemy rolników(niskie ceny, susze, przymrozki,)- według 65% ankietowanych, brak dostępu do lekarzy specjalistów- według 35% ankietowanych, niepewność cen żywności- według 31% ankietowanych, brak progów zwalniających na drodze- według 30% ankietowanych.

Jako najmocniejsze strony Wilkowa mieszkańcy postrzegają: zabytki znajdujące się na terenie Wilkowa-78% ankietowanych, bliskość Kazimierskiego Parku Krajobrazowego-69% ankietowanych, siedziba gminy i wielu instytucji-67% ankietowanych, bogactwo krajobrazowe i przyrodnicze-61% ankietowanych, bycie terenem rolniczym i łatwa dostępność produktów dobrej jakości-57% ankietowanych, infrastruktura- 47% ankietowanych, bliskość Rezerwatu Przyrody „Krowia Wyspa”-28% ankietowanych

.Wśród propozycji działań na najbliższy czas znalazły się: spotkania integracyjne dla mieszkańców-77% ankietowanych, rozwój usług turystycznych- 62% ankietowanych, piknik dla dzieci-54% mieszkańców, budowa parkingu przy Ośrodku Zdrowia-43% ankietowanych, remont zabytkowej remizy strażackiej-41%. Na to pytanie aż 71 % ankietowanych wcale nie udzieliło odpowiedzi.

Zdjęcie 8. Otoczenie Ośrodka Zdrowia.

W pytaniach zamkniętych można było udzielić jednego z czterech wariantów odpowiedzi. Wynik tego badania przedstawiają tabele poniżej.

Czy jesteś zadowolony z	TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE	BRAK ODPOWIEDZI
Lokalnej infrastruktury	9%	80%	3%	8%	0%
Poziomu bezpieczeństwa	32%	64%	1%	2%	1%
Liczyby przedsięwzięć kulturalnych	27%	21%	13%	39%	0%

Tabela 2. Tabela obrazująca wynik ankiety.

Jak oceniasz	BARDZO DOBRZE	DOBRZE	ŹŁE	BARDZO ŹŁE	BRAK ODPOWIEDZI
Dostęp do usług publicznych	2%	83%	14%	0%	1%
Transport publiczny	0%	9%	77%	14%	0%
Poziom edukacji	0%	48%	48%	1%	3%
Infrastrukturę rekreacyjną, sportową, kulturalną	11%	76%	13%	0%	0%
Stan środowiska	0%	35%	50%	3%	12%
Aktywność społeczną mieszkańców	1%	15%	73%	11%	0%

Tabela 3. Tabela obrazująca wynik ankiety.

Najlepiej oceniona została infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna, dostęp do usług publicznych, infrastruktura lokalna(drogi, oświetlenie, Internet) oraz poziom bezpieczeństwa. Jako najsłabsze mieszkańcy postrzegają- transport publiczny, swoją aktywność, stan środowiska.

Kolejnym etapem było spotkanie mieszkańców-zarówno młodzieży jak i starszych osób, *rady sołectkiej, sołtysa, przedstawicieli stowarzyszeń- KGW i OSP na którym, wyłoniona została grupa robocza, która zapoznała się z wynikami ankiety . Propozycje zostały przedyskutowane i uporządkowane następnie wybrano te które najczęściej się powtarzały. Następnie przeprowadzona została uproszczona analizę SWOT, określone zostały zasoby jakimi dysponujemy, słabe strony, zdefiniowane szanse i zagrożenia. Przedstawiciele Gminy Wilków i GBP w Wilkowie zgromadzili dane statystyczne dla gminy Wilków, które były pomocne w analizie obszaru, określaniu jego cech.*

Zdjęcie 9. Zespół roboczy przy pracy.

Na kolejnym, trzecim już spotkaniu, w tym samym składzie, na bazie analizy SWOT sformułowane zostały szanse rozwojowe, określone zostały cele jakie chcemy osiągnąć i powstał zarys koncepcji.

Kolejnym etapem było opracowanie dokumentu i przyjęcie go przez mieszkańców. Na tym etapie zespół roboczy- sołtys, członkowie rady sołectkiej, przedstawiciele KGW, OSP,

przedstawiciel Gminy Wilków i Gminnej Biblioteki Publicznej przystąpili do tworzenia dokumentu. Projekt koncepcji został przedstawiony Mieszkańcom by mogli się odnieść do jego treści. Po umożliwieniu Mieszkańcom zapoznania się z treścią koncepcji, zorganizowane zostało zebranie wiejskie sołectwa Wilków podczas którego formalnie została przyjęta treść koncepcji.

2.2 Plan włączenia społeczności lokalnej we wdrażanie koncepcji

Pierwszy krok wdrażania koncepcji to przyjęcie dokumentu przez Mieszkańców na Zebraniu Wiejskim. Mieszkańcy już na etapie tworzenia koncepcji brali w jej przygotowaniu aktywny udział co ma wpływ na ich wiedzę o planowanych działaniach i znajomość jej treści.

Na każdym etapie realizacji działania będą poddane kontroli mieszkańców. Będzie się to odbywało poprzez systematyczne gromadzenie, zestawianie i ocenę aspektów rzeczowych, finansowych i technicznych projektów. Dzięki takiemu zaangażowaniu mieszkańców będzie możliwość szybkiego wychwycenia ewentualnych nieprawidłowości i korygowania ich. Wszystkie działania podejmowane w ramach wdrażania koncepcji będą poddawane ciągłej analizie. Nadzór nad wdrażaniem koncepcji został powierzony Radzie Sołectkiej, która stosownie do okoliczności będzie podejmować działania służące prawidłowemu i skutecznemu realizowaniu założeń dokumentu.

Raz do roku będzie odbywać się Zebranie Wiejskie na którym przedstawiane będą wnioski i konkluzje z procesu wdrażania koncepcji, każdy z uczestników będzie mógł podzielić się swoimi spostrzeżeniami, zaproponować zmiany.

Koncepcja to dokument który jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców i jako taka powinna ewoluować wraz z nimi, podążać za ich potrzebami stąd możliwość zmieniania, poprawiania, udoskonalania jej na każdym etapie. Do koncepcji mogą być dodawane nowe projekty.

ROZDZIAŁ III ANALIZA OBSZARU WDRAŻANIA KONCEPCJI

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT– technika służąca porządkowaniu i analizie danych, pozwalająca nam zobrazować sobie naszą sytuację. Analizę można wykonywać regularnie, epizodycznie, zespołowo, indywidualnie itp. Chodzi o to, aby zdawać sobie sprawę ze wszystkich czynników i odpowiednio na nie reagować.

Skrót SWOT stanowi akronim angielskich słów:

-S –Strengths- mocne strony

Są to pozytywne czynniki wewnętrzne. Wymienienie ich jest niewystarczające. Należy je czuć, zdawać sobie z nich sprawę, ponieważ odpowiednio pielęgnowane, mogą stanowić o naszej sile.

-W – Weaknesses-słabe strony

Negatywne czynniki wewnętrzne. Gdy nie będziemy nad nimi pracować, mogą źle wpłynąć na nasze mocne strony. Ograniczają rozwój oraz sprawność. Te czynniki również wymagają pracy.

-O –Opportunities- szanse

Szanse są czynnikami zewnętrznymi. To wszystkie zjawiska oraz procesy, które możemy wykorzystać do własnego rozwoju. Mogą wpływać na słabe strony, a najważniejszym w nich jest to, aby je w pełni wykorzystać. Może być to np. zorganizowanie ogromnego wydarzenia kulturalnego w naszej okolicy lub wzrost popytu na nasze produkty.

- T – Threats- zagrożenia

Są również czynnikami zewnętrznymi wpływającymi na – wszystkie zjawiska i procesy, które mogą blokować lub prowadzić do upadku . Chodzi o to, aby znaleźć odpowiednie rozwiązania, które pozwolą zablokować i zniwelować ich negatywne oddziaływanie.

Rysunek. Schemat analizy SWOT

Analiza SWOT Wilkowa została dokonana w oparciu o wyniki ankiety oraz propozycje zgłaszane podczas spotkań z mieszkańcami. Zebrane dane zostały usystematyzowane i przyporządkowane do odpowiednich macierzy matrycy SWOT.

Analiza SWOT dla Wilkowa.

Mocne strony	Słabe strony
-położenie, okolice Kazimierza Dolnego, otulina Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, -zabytki-Kościół Parafialny św. Urszuli i Floriana, zabytkowa remiza, -dobra infrastruktura, -siedziba gminy oraz wielu instytucji- Urzędu Gminy, szkoły podstawowej, Gminnej Biblioteki Publicznej, Ośrodka Zdrowia, -bogata sieć handlowa i usługowa (duża liczba sklepów, bank, salony fryzjerskie) , -targ odbywający się raz w tygodniu w centrum Wilkowa, -aktywne organizacje pozarządowe- KGW, OSP, Stowarzyszenie Klub Seniora, - profesjonalny stadion, drużyna piłkarska- LKS Wilki Wilków, - różnorodne uprawy rolnicze a co za tym idzie łatwo dostępne produkty-chmiel, sady owocowe, uprawy jagodowe, szparagi, winnice, -biblioteka pełniąca funkcję domu kultury -dobra infrastruktura komunikacyjna -fundusz sołecki.	-zły stan budynku Ośrodka Zdrowia wraz z otoczeniem(brak parkingu, zły stan, drogi dojazdowej) -brak koszy na śmieci, -brak miejsca spotkań dla młodzieży, -mała ilość zajęć pozalekcyjnych np. kółka zainteresowań, -zanik więzi międzyludzkich, -brak spotkań międzypokoleniowych, -wykluczenie komunikacyjne, -brak kultywowania tradycji związanych z naszym regionem, - brak małej gastronomii, -brak propagowania zdrowego stylu życia oraz korzystania z lokalnych, zdrowych produktów, -brak własnej siedziby KGW- siedziba mieści się w w budynku remizy gdzie oprócz koła mieści się gminna biblioteka i straż pożarna, -słaba świadomość historyczna i wiedza dotycząca regionu, jego historii, tradycji, kultury, wśród dzieci i młodzieży, -słabe oświetlenie miejscowości.
Szanse	Zagrożenia
-przyciągnięcie turystów i rozwój usług turystycznych, na terenie gminy znajduje się wiele atrakcyjnych miejsc, -ułatwienie zbytu produktów rolnych, nasze plony z pól na stół, -odbudowa więzi społecznych i integracja międzypokoleniowa, -włączenie młodzieży w życie społeczności lokalnej, -zaangażowanie mieszkańców w życie kulturalne, sportowe, -poprawa sytuacji służby zdrowia- - modernizacja budynku, drogi dojazdowej, - zapewnienie specjalistów, -remont budynku starej remizy i zaadaptowanie go na potrzeby działalności kulturalnej,	- starzejące się społeczeństwo, niski przyrost naturalny, -odpływ mieszkańców do miast, -niechęć mieszkańców do włączenia się w życie wsi, -niska opłacalność produkcji rolniczej, -wojna na Ukrainie, -położenie na terenie województwa graniczącego bezpośrednio z Białorusią, -teren zalewowy(ryzyko powodzi).

3.2 Główne wyzwania

- powstrzymanie migracji mieszkańców do miast w celu poszukiwania pracy- poprzez ułatwienie zbytu produktów rolnych, skrócenie łańcucha dostaw, nawiązanie współpracy rolników ze sklepami na terenie gminy, które mogłyby kupować od nich produkty,
- przyciągnięcie turystów- wykorzystanie bliskości miasteczka turystycznego jakim jest Kazimierz Dolny, promocja krajobrazu i zabytków gminy Wilków i połączenie tego z promocją produktów lokalnych co umożliwiło by zbyć tych produktów,
- rozpropagowanie w okolicy informacji o odbywającym się w czwartki w Wilkowie targu, tak by przyciągnąć nabywców z zewnątrz,
- zorganizowanie stałej(dorocznej) imprezy plenerowej podczas której będzie promowany produkt lokalny np. święto szparagi,
- zachęcenie mieszkańców do wspólnego spędzania czasu, inicjowania wspólnych przedsięwzięć , wyjścia z domu, zacieśniania więzi międzyludzkich –poprzez organizację imprez plenerowych, biesiad z przyśpiewkami ludowymi, warsztatów promujących lokalne rękodzieło,
- remont zabytkowego budynku starej remizy i przeznaczenie go na potrzeby KGW, które mogłoby udostępniać lokal również na potrzeby młodzieży, organizować różne wydarzenia dla młodych ludzi,
- rozwiązanie problemów Ośrodka Zdrowia, przyciągnięcie specjalistów, pozyskanie środków na remont drogi, stworzenie parkingu,

3.3 Główne szanse rozwojowe

- możliwość wykorzystania potencjału wynikającego z położenia w pobliżu miasteczka turystycznego jakim jest Kazimierz Dolny, z usytuowania na terenie gminy Wilków wielu obiektów zabytkowych, grodziska Żmijowiska, kaplicy w Polanówce, Kościoła Parafialnego w Wilkowie itp.,
- oparcie planowanych działań na zasobach ludzkich- organizacjach pozarządowych, które mają doświadczenie w realizacji przedsięwzięć kulturalnych, edukacyjnych o różnorodnej tematyce, mieszkańcach, sołtysie, radzie sołeckiej,
- wykorzystanie możliwości jakie daje lokalizacja Wilkowa - centrum gminy, szkoły , urzędy,

sklepy,

-wykorzystanie istniejącej infrastruktury- dwie remizy, plac zabaw,

- poszukiwanie możliwości korzystania z dofinansowań, grantów- w realizacji tego typu działań KGW ma doświadczenie,

-nawiązanie współpracy z podmiotami działającymi na terenie gminy Wilków, w celu realizacji planowanych przedsięwzięć- Gminą Wilków, Gminną Biblioteką Publiczną w Wilkowie, klubem sportowym, regionalistami, rękodzielnikami.

ROZDZIAŁ IV. LOGIKA INTERWENCJI

4.1 Cele i działania

W wyniku wszystkich przeprowadzonych w ramach prac nad koncepcją działań i wnioskowań określony został jeden, ogólny cel będący odpowiedzią na wyartykułowane przez mieszkańców potrzeby i zdiagnozowane problemy z którego wywiedzione zostały, z uwzględnieniem posiadanych zasobów, bardziej szczegółowe cele, które sołectwo Wilków chciałoby zrealizować.

Cel główny:

Wilków miejscowością wykorzystującą technologię w celu stworzenia korzystnych warunków życiowych mieszkańców, poprawy bezpieczeństwa, odbudowy więzi międzyludzkich, wspierania rozwoju młodzieży.

Cele i planowane do realizacji przedsięwzięcia:

1. Odbudowa więzi międzyludzkich, integracja mieszkańców, młodzieży, dzieci, dorosłych, seniorów, stworzenie okazji do wspólnego spędzania czasu:

A. zorganizowanie biesiady z przyśpiewkami ludowymi,

B. zorganizowanie warsztatów dla dzieci,

C. zorganizowanie imprez plenerowych dla dzieci imprez plenerowych,

-zakup dmuchańca,

- zakup nagłośnienia,

-zakup sceny,

D. stworzenie miejsca spotkań i wypoczynku- kawiarenki, punktu gastronomicznego,

E. zorganizowanie pokazów kina plenerowego dla dzieci i młodzieży:

-zakup projektora,

-zakup ekranu zewnętrznego,

-zakup leżaków,

-wykupienie licencji,

2.Poprawa sytuacji rolników, ułatwienie zbytu produktów rolnych, skrócenie łańcuchów dostaw:

A. stworzenie kooperatywy sklepów z naszego terenu i producentów rolnych,

B. rozpropagowanie w okolicy informacji o targu który odbywa się w Wilkowie i zachęcenie większej liczby osób do udziału w nim,

-akcje informacyjne,

-ulotki,

C. stworzenie grupy na facebooku dla mieszkańców gminy Wilków i okolic- a docelowo strony - „wirtualne targowisko”(trzeba nadać jej jakąś nazwę), gdzie rolnicy będą mogli wstawiać informacje o posiadanym produkcie-ilościach, odmianach, cenach, zaś nabywcy będą mogli złożyć ofertę zakupu,

D. zorganizowanie cyklicznej imprezy plenerowej, połączonej ze szkoleniami, promującej produkt lokalny np. szparagi (nie ma nigdzie w okolicy święta szparagi a na terenie gminy Wilków coraz więcej rolników zajmuje się jej uprawą),

-zatrudnienie artystów, konferansjera, ochrony,

3. Rozwiązanie problemów z Ośrodkiem Zdrowia :

A. remont drogi dojazdowej, można próbować pozyskać środki zewnętrzne,

B .wybudowanie parkingu,

C. zatrudnienie lekarzy specjalistów,

D. zakup nowoczesnego sprzętu,

4.Zapewnienie odpowiedniej siedziby dla KGW:

A. przeprowadzenie remontu starej zabytkowej remizy,

- montaż OZE,
- zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku,

B. zakup niezbędnego wyposażenia,

5. Podniesienie świadomości regionu wśród młodzieży, budowanie lokalnego patriotyzmu, zapoznanie młodych ludzi z lokalną historią, tradycją:

A. zorganizowanie prelekcji, poproszenie o przygotowanie jej lokalnego regionalistę, spotkania ze starszymi mieszkańcami ,

B. zorganizowanie konkursów wiedzy o naszym regionie i jego historii,

-zakup nagród rzeczowych,

C. zorganizowanie wycieczki dla dzieci do muzeum,

D. zorganizowanie wystawy prac lokalnych artystów, rękodzielników,

6. Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców

A. Zakup i montaż oświetlenia ulicznego,

B. Zakup i montaż koszy na śmieci,

C. Budowa odkrytej pływalni,

7.Przyciągnięcie turystów

A. Stworzenie przewodnika po gminie Wilków,

B. Rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej,

C. Zakup rowerów elektrycznych, quadów,

Działania zawarte w koncepcji Smart Village dla Wsi Wilków są zgodne z dokumentami strategicznymi obszaru, w tym strategią Powiatu Opolskiego oraz Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Owocowy Szlak”.

Spis zdjęć:

Zdjęcie 1. Chmielnik	6
Zdjęcie 2. Budynek nowej remizy- Siedzina OSP, KGW i GBP w Wilkowie	10
Zdjęcie 3 Zabytkowy Kościół w Wilkowie	11
Zdjęcie 4. Budynek starej remizy strażackiej	12
Zdjęcie 5. Kościół w Wilkowie podczas powodzi w 2010 roku	13
Zdjęcie 6. Koło Gospodyń wiejskich w Wilkowie	14
Zdjęcie 7. Ankiety Smart Village	16
Zdjęcie 8. Otoczenie Ośrodka Zdrowia	17
Zdjęcie 9. Zespół roboczy przy pracy	19

Spis map i wykresów:

Mapa 1. Lokalizacja Wilkowa na terenie gminy Wilków	2
Mapa 2. Większe ośrodki miejskie w okolicy Wilkowa z zaznaczonymi odległościami i czasem dojazdu	4
Wykres 1. Przewarżające rodzaje działalności gospodarczej na terenie gminy Wilków w 2021 roku.	9

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Wilkowa z podziałem na kobiety i mężczyzn na przestrzeni ostatnich czterech lat	5
Tabela 2. Tabela obrazująca wynik ankiety	18
Tabela 3. Tabela obrazująca wynik ankiety	18